

Kaasboerderij Hoogerwaard

(E) Fam. Hoogerwaard, Lageweg 45, 2935 CD Ouderkerk a/d IJssel, tHoogerwaard@hetnet.nl, www.hoogerwaard.info. Openingstijden winkel: ma, di, do, vr 10.00-12.30 en 13.15-18.00 uur, wo 10.00-12.30 uur, za 9.00-16.00 uur. Verkoop van eigen Goudse Boerenkaas in boerderijwinkel. Ook verkrijgbaar het boek 'Kijk op Kaas', uitgegeven in eigen beheer door Teus Hoogerwaard, met veel informatie over de kaasboerderij en de Goudse Boerenkaas. Verschillende activiteiten op afspraak: rondleidingen, workshop kaasmaken, kinderfeestjes, boerderijspelen, steppen en speciale programma's voor scholen. Tijdens winkelopeningstijden ook koffie met iets lekkers.

- 29• Einde over prachtige gietijzeren ophaalbrug uit 1888. Meteen ↶, niet oversteken maar Goudseweg (parallel aan doorgaande weg N207) nemen.
- 30• Einde ↷, Gouderaksedijk op. Rotonde ↶ (3e afslag) en Haastenburg over.
- 31. ↶ Goejanvervelledijk. Bij volgende stoplichten ↷ omhoog, Fluwelensingel. Stoplichten ↶ bakstenen Doelenbrug over; Doelenstraat. Krusing ↑, wordt Walestraat.
- 32• Volgende straat ↷, Spieringstraat. Verderop passert u links het witte oudemanshuis uit 1614 en rechts het prachtig bewaard gebleven oude weeshuis uit 1599, nu openbare bibliotheek en dus toegankelijk. ↑ (Jeruzalemstraat) langs de tuin van de imposante St. Janskerk.
- 33• ↶ Lange Tiendweg in en vervolgens ↷ Korte Tiendweg. Deze komt uit op de Markt, het eindpunt van deze Boerenkaasroute. Hier kunt u de tocht afronden met een bezoek aan de Waag (1 apr-31 okt, di-zo 13.00-17.00 uur, do vanaf 10.00 uur).

Verbindingsroute naar Schoonhoven (aansluiting met Boerenkaasroute Alblasterwaard/Vijfheerenlanden):

- In Vlist (bij 14• in de routebeschrijving) ↑, de Oost-Vlisterdijk vervolgen. Aan het eind rechts aanhouden, 1e bruggetje over en meteen, vóór het 2e bruggetje, ↶ Bonrepas.
- Na 2,5 km einde ↶, Opweg en meteen ↷ Vlisterweg. Wordt H.A. Schreuderstraat.
- Rotonde (Mr. Kesperplein) ↑, Pleinweg. Wordt Koestraat. Bij de kerk ↶, Kerkstraat. (Na 50 m ligt links de Dam.)
- ↑ gracht oversteken en ↷ Haven, water aan rechterhand. Einde ↶ Tol en 1e ↷, Veerstraat. Onder de oude Veerpoort uit 1601 door, naar veerpont.
- Lek oversteken met veerpont en naar Nieuwpoort, waar de Boerenkaasroute Alblasterwaard/Vijfheerenlanden van start gaat.

Tip! Bij Restaurant de Polderkeuken in Stolwijk worden de geitenkaasjes van Mooi Mekkerland en het heerlijke boerderij-ijs van 't Klooster verwerkt in delicate, op hoog niveau bereide gerechten. Europese keuken van het platteland met verse ingrediënten uit de streek. Restaurant de Polderkeuken, Frank en Anita, Dorpsplein 7, 2821 AR Stolwijk, tel. 0182-343602, www.depolderkeuken.nl

Krimpenerwaard

Gouda – Berkenwoude

Geproduceerd in opdracht van Groene Hart Landwinkels door Streekwijken, Wageningen en Individual, Den Haag

Krimpenerwaard

Gouda – Berkenwoude

Lengte: 42 km (verbindingroute met Boerenkaasroute Alblasserwaard/Vijfheerenlanden via veerpont Schoonhoven: 5 km extra).

Startpunt: Waag, Markt 35 te Gouda

Routebeschrijving

- 1 • Steek vanaf de Waag de Markt over; rechts langs Raadhuis ri. opvallend opengewerkte torenspits van Gouwekerk. Hier; in de zuidpunt van de Markt, ↑ Wijdstraat in.
- 2 • Bij splitsing rechts aanhouden en meteen ↙, Westhaven. Met de gracht aan de linkerhand uitrijden.
- 3 • Einde drukke weg oversteken en ↙, Nieuwe Veerstal (N207), langs de Hollandsche IJssel. Gaat al snel over in Goejanverwelledijk.
- 4 • Na stoplichten splitst de dijk zich van de doorgaande weg (Sportlaan). Rechts aanhouden doodlopende weg/ fietspad, dijk blijven volgen (Goejanverwelledijk).
- 5 • Na 1,5 km weg (Goverwellingel) oversteken en ↑ Goejanverwelledijk vervolgen.
- 6 • Goejanverwelledijk gaat bij oude sluisje 'Stein' uit 1883 over in Steinsedijk. Na 600 m wijst links een informatief bord de weg naar **Kaasboerderij 't Klooster (A)**.
- 7 • Steinsedijk vervolgen ri. Haastrecht. Bij Veerlaan ↗, Haastrecht in. Brug over; wordt Veerstraat, tot aan het fraaie oude raadhuis uit 1618.
- 8 • ↙, Hoogstraat. Na 150 m ziet u rechts, tegenover de VVV, de door glas beschermde, prachtige opgepoetste oude dieselmotor uit 1930. Een leuk voorproefje van de imposante pompruimte van **Poldermuseum Gemaal de Hoge Boezem achter Haastrecht (B)**.
- 9 • Hoogstraat klein stukje terugfietsen en 1e ↙ omlaag, Grote Haven.
- 10 • Bij rotonde ↑, Grote Haven, wordt Bredeweg. Dorp uitfietsen, wordt West-Vlisterdijk.
- 11 • Na 1,5 km fietsbrug ('De Twee Waarden') over en ↗ Oost-Vlisterdijk. Na 500 m ligt links **Kaasboerderij van Eijk (C)**, waar ze ook lekkere ijsjes verkopen.
- 13 • Oost-Vlisterdijk vervolgen tot in Vlist (kleine 2 km). **Voor de aanknopingsroute naar Schoonhoven: zie routebeschrijving onderaan.**

Kaasboerderij 't Klooster

(A) Anita Bouman, Steinsedijk 5, 2851 LA Haastrecht, tel. 0182-503030, bouma589@planet.nl. Openingstijden: ma, wo-za 9.00-19.00 uur, zon- en feestdagen gesloten. Kaasboerderij met huisverkoop van o.a. ijs, karnemelk, roomboter en natuurlijk boerenkaas. Op deze plek stond vroeger een klooster waaraan de naam van de boerderij is ontleend. Met de stenen van het in 1549 afgebrande Klooster te Stein werd naast het klooster een boerderij gebouwd, de hofstede Kloosterstein. Toen die in 1900 afbrandde, werd in 1903 op dezelfde plek de huidige boerderij gebouwd. In de boerderij bevindt zich sinds 1936 een gedenksteen die aangeeft dat Erasmus hier, in het Klooster te Stein, heeft gewoond. Er is ook een klein museum, de 'Erasmuskamer'. De lambriserings in deze kamer zou zijn gemaakt van de luiken van het voormalige klooster. In de kamer staan onder meer een tafel waaraan Desiderius Erasmus gewerkt zou hebben en een kinderstoel die aan hem toebehoord zou hebben.

- 14 • In Vlist net voor autogarage ↗ bruggetje over; ↙, West-Vlisterdijk op en direct weer ↗, Julianaplein, ri. Stolwijk.
- 15 • ↙ Berhardstraat in, einde ↗ Beatrixstraat en einde ↙, dorp uit, Geerpad opfietsen.
- 16 • Geerpad volgen en na (1,3 km) over groen bruggetje ↗ ri. Stolwijk, Schoonouweneweg.
- 17 • Bij industrie de weg ↑ vervolgen Koolwijkseweg, N207 (Schoonhovenseweg) oversteken en ↑ Koolwijkseweg vervolgen. Na 600 m liggen rechts de boerderij en grote stal van **Mooi Mekkerland (D)**.
- 18 • Koolwijkseweg vervolgen tot eind. Wordt met bocht naar links verhard fietspad, de polder in. Fietspad volgen: houten brug over en ↗, later scherpe bocht naar links.
- 19 • Einde fietspad ↗, Zuidbroek/Benedenberg. Bij kruising oversteken en fietspad ↗, Zuidbroekse Opweg.
- 20 • Zuidbroekse Opweg met bocht naar rechts en bocht naar links blijven volgen. ↙ ri. Berkenwoude, Oosteinde.
- 21 • In Berkenwoude ↗, Dorpsstraat, wordt Kerkweg, uitrijden (1,5 km).
- 22 • Einde ↗ (Graafkade), 1e ↙, weer Kerkweg, ↑, Wellepoort.
- 23 • Weg volgen met bocht naar links en bocht naar rechts (Schaapjeszijde). Bij kruispunt (ANWB-paddenstoel) ↙ Nesse Tiendweg.
- 24 • Aan het eind de dijk op en ↗, IJsseldijk Noord. Na 1,3 km ↗ Lageweg. Bijna aan het eind van deze straat ligt links **Kaasboerderij Hoogerwaard (E)**. Een van de oudste boerderijen (17e eeuw) in de Krimpenerwaard.
- 25 • Lageweg vervolgen, wordt ↑ Kattendijk, dijk volgen.
- 26 • In Gouderak ↗ omlaag ri. Ouderkerk, Essendreef. Weg volgen door de woonwijk. Einde Essendreef ↗ over bruggetje, Groene Wetering. Voor het slootje ↙, Snipjagerskade.
- 27 • Kruising ↙ fietspad (Lange Tiendweg), uitfietsen (2 km).
- 28 • Einde ↙ (Beijersewegje) en 1e ↗ (Gouderakse Tiendweg), pad uitfietsen.

Poldermuseum Gemaal de Hoge Boezem achter Haastrecht

(B) Hoogstraat 31, 2851 BB Haastrecht, info@gemaalhaastrecht.nl, www.gemaalhaastrecht.nl. Openingstijden: apr-sep ma-vr 12.00-15.00 uur, za 11.00-15.00 uur, elke do 14.00 uur rondleiding met werkende poldermaquette. Te bezichtigen pompruimte, geluidshow, expositie en poldermaquette.

Kaasboerderij Van Eijk

(C) Oost-Vlisterdijk 4, 2855 AC Vlist, tel./fax 0182-501947, kaasboerderij-vaneijk@hetnet.nl. Openingstijden: di en vr 9.00-17.00 uur; za 9.00-16.00 uur. Verschillende soorten kaas, van lekkere jonge kaas tot de pikante 3 jaar oude overjarige brokkelkaas, kruidenkaasjes en geitenkaas. Zitje om van een lekker boerenijsje te genieten.

Mooi Mekkerland

(D) Fam. Verhoef, Koolwijkseweg 6, 2821 NV Stolwijk, tel. 0182-341573, logies@mooimekkerland.nl, www.mooimekkerland.nl. Openingstijden: di en vr 14.00-20.00 uur. Geitenhouderij met eigen geitenkaasmakerij. Huisverkoop van geitenmelk, geitenkaas en fetina. Excursies voor, tijdens en na het melken van de geiten. Ook voor kinderfeestjes kunt u bij Mooi Mekkerland terecht. Verhuur van appartement met uniek uitzicht over de geiten op stal vanuit de keuken en de slaapkamer.

De bakermat van de boerenkaas

Deze ontdekkingstocht voert u door de Krimpenerwaard. Het waterrijke oude veenweidegebied staat bekend om zijn kleinschalige boerenbedrijvigheid en natuurschoon. Het landschap is voor een groot deel nog net zo als eeuwen geleden, met kleine weilanden omgeven door veel water. De dijken rond de polder steken soms enkele meters boven het land uit. Wist u trouwens dat een 'krimp' een oude benaming is voor een bocht in de rivier? Het gebied ontleent er zijn naam aan.

Bakermat

De Krimpenerwaard is de bakermat van de Goudse kaas. De kazen werden verhandeld op de weekmarkt in Gouda, waar ze een keurmerk kregen en als 'Goudse kaas' al snel befaamd werden om hun romige volle smaak. Volgens historische bronnen is de Goudse kaas zoals we die nu zo goed kennen, ontstaan op de boerderijen rond het dorpje Stolwijk. Tegenwoordig wordt verreweg de meeste kaas in de fabriek gemaakt. Maar er zijn ook nog steeds boeren en boerinnen die op de boerderij zelf kaas maken: de Goudse Boerenkaas.

Boerenkaas

Om boerenkaas te maken gebruiken de boeren de melk van het eigen bedrijf. Zonder verdere bewerkingen wordt de melk onder

toevoeging van zuursel en stremsel tot kaas verwerkt. Deze zorgen ervoor dat de eiwitten en vetten van het vocht worden gescheiden, waardoor de kaas gemaakt kan worden. Het zuursel bepaalt mede de smaak en zorgt voor een betere houdbaarheid. Omdat de melk niet verhit wordt, spreken we van 'rauwe' melk. Alle smaakstoffen in de melk blijven zo behouden, en dat proef je terug in de kaas. Omdat de omstandigheden op iedere boerderij net weer even anders zijn, verschilt de smaak ook per bedrijf, en zelfs per seizoen. Dat heeft te maken met de grassen en kruiden die in de weilanden groeien. Vast staat wel dat in een gebied als de Krimpenerwaard lekker sappig gras groeit, waarvan geweldig lekkere kaas te maken is. De stad Gouda heeft er wereldwijde bekendheid door gekregen. En sinds kort is de boerenkaas officieel door de Europese Unie beschermd als Gegarandeerde Traditionele Specialiteit.

Langs de route

De route start bij de beroemde kaaswaag in Gouda. Hier werd vanaf de 17e eeuw kaas verhandeld. U fietst vervolgens langs vier kaasboerderijen met elk een eigen verhaal en soms een lange geschiedenis. En natuurlijk kunnen de boeren en boerinnen u er nog

veel meer over vertellen. Verder kunt u een bezoek brengen aan het poldermuseum. Hier krijgt u een goede indruk hoe het leven in het gebied is verweven met het beheer van het water. De route loopt verder langs het mooie riviertje de Vlist, op de grens met de Lopikerwaard. En natuurlijk langs Stolwijk, waar u kunt zien dat boerenkaas tegenwoordig niet alleen van de melk van koeien, maar ook van geitenmelk wordt gemaakt. Na Stolwijk gaat u dieper de polder in, over een nieuw aangelegd fietspad. Via Berkenwoude fietst u richting Ouderkerk aan de IJssel en dan weer terug naar Gouda. Onderweg rijdt u over een aantal 'tiendwegen'.

Tiendwegen

Er zijn veel theorieën over de oorspronkelijke functie van tiendwegen en over de herkomst van de naam. Een tiendweg is bijna nooit 'zo maar een weg': het zijn twee parallel lopende weteringen met een lange rechte weg of kade ertussen. De naam tiendweg zou volgens sommigen afgeleid zijn van de belasting tienden, die werd geheven op de oogst. Anderen zoeken de verklaring in het tiën of trekken van schepen of karren op de weg of de weteringen of in het tiën (wegstromen) van water. Weer anderen verklaren de naam uit het tiendhout (of griendhout) dat op de weg of kade stond of uit de takken (tienden) die zijn gebruikt bij de aanleg van de weg. Ook over de ouderdom

van de wegen verschillen de meningen sterk. Wie heeft het bij het rechte eind? Er zijn nu ongeveer 55 historische tiendwegen bekend in Nederland, vooral in de Krimpenerwaard en omliggende gebieden. Ze liggen bijna allemaal binnen een kilometer afstand van een rivier en lopen daar parallel aan. Het lijkt daarom waarschijnlijk dat tiendwegen een functie in de waterbeheersing hebben gehad, vooral in gebieden waar de afwatering problematisch werd door inklinking van de veengrond. Daarmee is de aanleg van de meeste tiendwegen te plaatsen in de tweede helft van de middeleeuwen: tussen 1100 en 1500. (Bron: Landschapsbeheer)

Historisch Gouda

Gouda was in de middeleeuwen een belangrijke handelsstad. In de 17e eeuw volgde een tweede korte bloeiperiode waarbij kaas een hoofdrol speelde, naast aardewerk en stenen pijpen. In de 19e eeuw kwam daar nog de vervaardiging van kaarsen bij. De vele bewaard gebleven monumentale gebouwen getuigen van de grote rijkdom van weleer. Het gotische kruisbasiliek bezit vijftig schitterende gebrandschilderde ramen. De Waag uit 1668 fungeert nu als Kaas- en Ambachtencentrum. Let op de witmarmeren gevelsteen waar in reliëf het kaaswegen is uitgebeeld. In de zomer wordt op de Markt elke donderdag een toeristische kaasmarkt gehouden.

Schoonhoven

In het hart van de 'zilverstad' Schoonhoven ligt de Dam met de Waag. Hier werd ooit ook kaas verhandeld, wat aanleiding gaf tot een ware kaasoerlog met Gouda. Daar dichtbij ligt het Goud-, Zilver- en Klokkemuseum, gevestigd in de voormalige havenkazerne.

